

“การตั้งคำถาม”

อีกหนึ่งเทคนิค เพื่อเตรียมตัวก่อนเริ่มจัดทำ
รายงานความยั่งยืน

ณัฐศิริ บุญชวน

สำหรับผู้ทำรายงานความยั่งยืนมือใหม่ หากในวันนี้ ท่านยังไม่มั่นใจว่าจะเริ่มต้นจากตรงไหน การลองตั้งคำถามกับตัวเองก็เป็นอีกเทคนิคง่ายๆ ในการวิเคราะห์และสำรวจความพร้อมของบริษัทในการเตรียมตัวจัดทำรายงานความยั่งยืน ซึ่งในบทความนี้ได้ยกตัวอย่างแนวคำถามซึ่งบริษัทที่เพิ่งเริ่มต้นจัดทำรายงานความยั่งยืนสามารถใช้ถามตัวเองเพื่อตรวจสอบว่ามีความพร้อมเพียงใด และมีข้อมูลประกอบการจัดทำรายงานความยั่งยืนได้ในระดับไหน อีกทั้งคำถามเหล่านี้ยังเป็นเครื่องมือสำหรับทบทวนสถานะการพัฒนาความยั่งยืนของบริษัทว่าในปัจจุบันเป็นอย่างไรบ้าง ทั้งในเรื่องของแนวคิด นโยบาย กลยุทธ์ และแผนการดำเนินงาน รวมถึงตรวจสอบว่าได้บูรณาการประเด็นด้าน ESG (Environment, Social and Governance) ไว้ในกระบวนการดำเนินธุรกิจแล้วหรือยัง ซึ่งจะช่วยให้บริษัทเห็นช่องว่างในการพัฒนาความยั่งยืนและการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทได้เป็นอย่างดี

ตัวอย่างคำถาม

>> ภาพรวมการรายงานความยั่งยืน

- 01 | มีการกำหนดกลยุทธ์ และกระบวนการขับเคลื่อนกลยุทธ์ทางธุรกิจเพื่อมุ่งสู่การเป็นองค์กรที่ยั่งยืนอย่างไร
- 02 | มีการกำหนดประเด็นความยั่งยืนที่เกี่ยวข้องกับบริษัทไว้อย่างไร และสามารถช่วยสนับสนุนหรือส่งเสริมให้บริษัทบรรลุเป้าหมายธุรกิจได้อย่างไร

>> ข้อเรียกร้องจากผู้มีส่วนได้เสียในการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน

- 03 | มีการสอบถามหรือข้อเรียกร้องจากผู้มีส่วนได้เสีย ให้บริษัทเปิดเผยผลการดำเนินงานด้านความยั่งยืนหรือประเด็นด้าน ESG รวมถึงประเด็นอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องซึ่งมีผลกระทบต่อการดำเนินธุรกิจ
- 04 | สถานการณ์การรายงานความยั่งยืนของบริษัทอื่นๆ ที่อยู่ในอุตสาหกรรมเดียวกันทั้งในและต่างประเทศว่าเป็นอย่างไร

>> วัตถุประสงค์ของการรายงานความยั่งยืน

- 05 | วัตถุประสงค์หลักที่สำคัญที่ทำให้บริษัทจะต้องเปิดเผยและจัดทำรายงานความยั่งยืน

>> การกำกับดูแล ความรับผิดชอบ และการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาความยั่งยืนภายในบริษัท

- 06 | คณะกรรมการและผู้บริหารระดับสูงได้แสดงมุมมองเกี่ยวกับเป้าหมายหลักของบริษัทที่มีความเชื่อมโยงกับประเด็นความยั่งยืนอย่างไร
- 07 | คณะกรรมการ ผู้บริหารระดับสูง และพนักงาน มีส่วนร่วมในการเปิดเผยข้อมูลและการจัดทำรายงานความยั่งยืนอย่างไร
- 08 | คณะกรรมการ ผู้บริหารระดับสูง และพนักงาน มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับประเด็นความยั่งยืนหรือประเด็นด้าน ESG อย่างไร รวมถึงมีส่วนร่วมในการวางแผน ติดตามความคืบหน้าและดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องอย่างไร

>> การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย

- 09 | ระบุได้ว่าใครเป็นผู้มีส่วนได้เสียที่สำคัญของบริษัท
- 10 | มีกระบวนการหรือหลักเกณฑ์เพื่อระบุผู้มีส่วนได้เสียที่สำคัญของบริษัทอย่างไร
- 11 | มีการเปิดโอกาสให้ผู้ลงทุนและผู้มีส่วนได้เสียเข้ามามีส่วนร่วมกับบริษัทอย่างไรบ้าง
- 12 | วิธีการใดบ้างที่นำมาใช้เพื่อดึงดูดให้ผู้ลงทุนและผู้มีส่วนได้เสียเข้ามามีส่วนร่วมกับบริษัท
- 13 | มีวิธีอย่างไรที่ทำให้ทราบว่าผู้ลงทุนและผู้มีส่วนได้เสียต้องการข้อมูลอะไรจากบริษัท
- 14 | มีวิธีอย่างไรเพื่อรักษาและขยายความสัมพันธ์กับผู้ลงทุนและผู้มีส่วนได้เสียของบริษัท

>> ภาพรวมเนื้อหาการรายงานความยั่งยืน

- 15 | มีประเด็นความยั่งยืนหรือประเด็นด้าน ESG อะไรบ้าง ที่เกี่ยวข้องและเป็นสาระสำคัญต่อผู้ลงทุนกลุ่มปัจจุบัน และกลุ่มที่เป็นเป้าหมายในอนาคตของบริษัท
- 16 | มีประเด็นความยั่งยืนหรือประเด็นด้าน ESG อะไรบ้าง ที่เกี่ยวข้องและเป็นสาระสำคัญทั้งในแง่ของความเสี่ยงและโอกาสที่สามารถส่งผลกระทบต่อการดำเนินงานและการกำหนดกลยุทธ์ของบริษัท
- 17 | มีการระบุตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความยั่งยืนและการดำเนินกิจการด้วยความรับผิดชอบต่อบริษัทไว้อย่างไร

>> การระบุประเด็นความยั่งยืน หรือประเด็นด้าน ESG ที่เป็นสาระสำคัญ และเกี่ยวข้องกับองค์กร

- 18 | มีการระบุไว้หรือไม่ว่า ผู้ลงทุนและผู้มีส่วนได้เสียของบริษัทต้องการข้อมูลที่เป็นสาระสำคัญเรื่องอะไรบ้าง
- 19 | มีกระบวนการระบุประเด็นความยั่งยืนหรือประเด็นด้าน ESG ที่เป็นสาระสำคัญของบริษัทอย่างไร
- 20 | มีวิธีอย่างไร ในการคัดกรองและยืนยันว่าเรื่องใดเป็นประเด็นความยั่งยืนหรือประเด็นด้าน ESG ที่เป็นสาระสำคัญต่อบริษัท ต่อผู้ลงทุน และต่อผู้มีส่วนได้เสีย
- 21 | มีประเด็นความยั่งยืนหรือประเด็นด้าน ESG อะไรบ้าง ที่มีผลกระทบมากที่สุดต่อการสร้างมูลค่าของบริษัทในระยะยาว
- 22 | มีประเด็นความยั่งยืนหรือประเด็นด้าน ESG อะไรบ้าง ที่กระทบโดยตรงต่อผลประกอบการด้านการเงินในระยะสั้นของบริษัท
- 23 | มีการเทียบเคียงประสิทธิผลของการจัดการประเด็นความยั่งยืนหรือประเด็นด้าน ESG ของบริษัทตนเอง กับบริษัทอื่นไว้หรือไม่ และอย่างไร
- 24 | มีประเด็นความยั่งยืนหรือประเด็นด้าน ESG อะไรบ้าง ที่เชื่อมโยงกับกฎระเบียบในปัจจุบันและที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต

>> การใช้ประโยชน์จากรายงานความยั่งยืน

- 25 | มีการใช้ประโยชน์จากการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนเพื่อสานสัมพันธ์กับผู้ลงทุนและผู้มีส่วนได้เสียของบริษัทอย่างไร
- 26 | มีการนำข้อเสนอแนะของผู้ลงทุนและผู้มีส่วนได้เสียมาปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงานเพื่อยกระดับผลการดำเนินงานบริษัทอย่างไร
- 27 | ผู้ลงทุนและผู้มีส่วนได้เสียใช้ข้อมูลความยั่งยืนบริษัทเพื่อประโยชน์อะไรบ้าง
- 28 | มีการนำข้อเสนอแนะผู้ลงทุนและผู้มีส่วนได้เสียมาใช้ในกระบวนการตัดสินใจอย่างไร

>> ความจำเป็นของรายงานความยั่งยืน

- 29 | มีการนำกระบวนการเปิดเผยข้อมูลทางการเงินไปประยุกต์ใช้กับการเปิดเผยข้อมูล ESG ของบริษัทอย่างไร
- 30 | การมีผู้รับประกันรายงานความยั่งยืนนั้นมีประโยชน์กับบริษัทหรือไม่

ตัวอย่างคำถามข้างต้นนั้น บางคำถามบริษัทอาจตอบได้ยากหรือยังไม่มีคำตอบในเวลานี้ ซึ่งในครั้งแรกอาจจะหาคำตอบไม่ได้ทุกข้อ แต่อาจเริ่มต้นจากคำถามที่เห็นว่าเป็นสาระสำคัญและมีผลกระทบต่อการดำเนินธุรกิจของตนเองและสามารถตอบได้ก่อน จากนั้นให้ลองพยายามหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับคำตอบเหล่านั้นให้ได้มากที่สุด เพื่อนำมาเป็นข้อมูลตั้งต้นในการทำรายงาน แล้วจึงค่อยๆ นำ Gap ที่พบจากคำถามที่ยังตอบไม่ได้มาวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงและพัฒนากระบวนการภายใน แล้วนำผลลัพธ์ที่ได้จากการพัฒนาเหล่านั้นมาใช้เป็นข้อมูลในการทำรายงานความยั่งยืนในลำดับต่อไป

สิ่งที่อยากจะเน้นย้ำสำหรับผู้จัดทำรายงานความยั่งยืนมือใหม่ คือ ท่านยังไม่จำเป็นต้องกังวลเกี่ยวกับการจัดทำรายงานความยั่งยืนตามมาตรฐานสากลจนกว่าบริษัทจะมีความพร้อม เพราะเมื่อใดที่บริษัทมีข้อมูลที่พร้อมรายงาน ท่านจะพบว่าข้อมูลเหล่านั้นของท่านสามารถนำไปใช้ตามกรอบรายงานความยั่งยืนตามมาตรฐานสากลได้อย่างน่าอัศจรรย์เลยทีเดียว